

---

# EĞİTİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİ RAPORU

---



AĞUSTOS 2022

---

TÜRK EĞİTİM SEN

## **İÇİNDEKİLER**

<b>GENİŞLETİLMİŞ ÖZET</b>	<b>i</b>
<b>GENEL BİLGİLER</b>	<b>1</b>
Araştırmanın Amacı	1
Yöntem ve Uygulama	2
Örneklem	3
<b>BULGULAR</b>	<b>5</b>
Genel bulgular	6
Öğrenciler Açısından Eğitim ve Öğretimde Fırsat Eşitliği	8
Coğrafi Şartlar	8
Toplumsal Şartlar	9
Eğitim İçerikleri	11
Ekonomik Şartlar	16
Genel Öneri ve Düşünceler	18
Öğretmenler Açısından Eğitim ve Öğretimde Fırsat Eşitliği	19

## GENİŞLETİLMİŞ ÖZET

### Amac

Bu çalışmanın amacı, eğitim öğretim ortamlarında fırsat eşitliğini öğrenci ve öğretmen açısından analiz etmek ve eğitimde fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik görüş ve önerileri ortaya koymaktır.

### Yöntem ve Uygulama

Tarama yönteminin kullanıldığı çalışma, 11342 öğretmen, eğitim yöneticisi/çalışanı ve akademisyen üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veriler geliştirilen kapalı uçlu sorulardan oluşan anket formunun elektronik ortamda uygulanması yoluyla elde edilmiştir. 01 Ağustos-22 Ağustos 2022 tarihleri arasında anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Sayısal verilerde frekans, yüzde gibi betimsel istatistik hesaplamaları gerçekleştirilmiştir.

### Eğitimde Fırsat Eşitliğine Yönelik Yapılan Araştırmanın Özet Bulguları

Katılımcıların %59,20'si okullarında ücretli öğretmenin görev yaptığını ifade ederken %40,80'i ise görev yapmadığını belirtmiştir.

Katılımcıların %77,30'u okullarında tekli eğitim yapıldığını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların %43,80'i sınıflarında 20-30 arasında, %35,30'u ise 31-40 arasında öğrenci bulunduğunu ifade etmiştir.

Katılımcıların yaklaşık yarısı okullarındaki öğrencilerin ailelerinin gelir durumunun orta düzeyde olduğunu belirtirken %45,60'ı ise düşük olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların yaklaşık yarısı okullarındaki öğrencilerin ailelerinin eğitim seviyesinin düşük düzeyde olduğunu belirtirken %47,50'si ise orta düzeyde olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların %67,50'si okullarında taşınmalı eğitim yapılmadığını ifade ederken %32,50'si ise taşınmalı eğitim yapıldığını belirtmiştir.
















Katılımcıların yaklaşık %80'i okullarında kız çocukların okullaşma oranının yeterli olduğunu, %12,80'i kısmen yeterli olduğunu, %5,40'ı ise yeterli olmadığını belirtmiştir.

Kız çocukların okullaşma oranının kısmen yeterli olduğunu ve yeterli olmadığını düşünen katılımcılar, öncelikli olarak ailenin ilgisizliğini kız çocukların eğitimde fırsat eşitliğini sağlamada önlerinde engel olarak görmektedir.

Katılımcıların %51,40'ı dezavantajlı öğrencilerin okulun bütün fiziki imkânlarından kolaylıkla yararlanabildiğini, %34,4'ü kısmen yararlanabildiğini, %13,10'u ise yararlanamadığını ifade etmiştir.

Katılımcıların %33,80'i kaynaştırma eğitimi uygulamalarının eğitimde fırsat eşitliğini sağlamada yardımcı olduğunu, %37,90'ı kısmen yardımcı olduğunu, %23,40'ı ise yardımcı olmadığını ifade etmiştir.

Kaynaştırma eğitimi uygulamalarının eğitimde fırsat eşitliğini sağlamada yardımcı olmadığını düşünen katılımcıların en fazla vurguladıkları nedenlerin başında destek eğitim uygulamalarının daha faydalı olduğu, sınıf mevcutlarının kalabalık olmasından dolayı kaynaştırma öğrencilerinin yeterli ilgiyi göremedikleri ve kaynaştırma öğrencilerinin yaşlılarıyla normal sınıflarda eğitim öğretime devam etmesi olarak ifade edilmiştir.

-  Katılımcıların yarısından fazlası özel eğitim ve rehberlik hizmetlerinin her okulda belirli kalite ve standartta verilmediğini düşünmektedir. %29,30'u kısmen, %12'si ise belirli kalite ve standartta verildiği düşünmektedir.
-  Katılımcıların %30,90'ı yaygın eğitim faaliyetlerinin eğitimde fırsat eşitliğini sağlayacağını düşünürken %46,60'ı kısmen sağlayacağını düşünmektedir. Katılımcıların %18,90'ı ise yaygın eğitim faaliyetlerinin eğitimde fırsat eşitliğini sağlamayacağını ifade etmiştir.
-  Katılımcıların %69,60'ı okul formasının zorunlu kıyafet olarak kabul edilmesinin öğrenciler açısından fırsat eşitliği sağlayacağını düşünmektedir.
-  Katılımcıların eğitimde fırsat eşitliği bağlamında DYK için düşünceleri incelendiğinde en çok vurgulanan husus %66,30 ile ücretsiz olması yönüyle eğitimde fırsat eşitliğini sağladığı yönündedir.
-  Katılımcılar, fırsat eşitliğinin sağlanması amacıyla yürütülen/yürütülmüş projelerden en çok ücretsiz ders kitabı dağıtımının, FATİH projesinin, okullarda uygulanan hafta sonu kurslarının ücretsiz yurt/pansiyon uygulamasının ve haydi kızlar okula projelerinin eğitimde fırsat eşitliğini sağlamada daha faydalı bulmaktadır.
-  Katılımcıların %71,80'i okul bütçelerinin yeterli olmadığını düşünürken, %18,20'si kısmen yeterli olduğunu, %8,20'si ise okul bütçelerinin yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.
-  Katılımcılar okul giderlerinin nasıl karşılandığına yönelik çoğunlukla okul giderlerinin okul-aile birliğinden, İl MEM tarafından, kermes, deneme sınavı, gezi vb. etkinlikler yaparak ve gönüllü yardımseverler tarafından karşılandığını ifade etmişlerdir.
-  Katılımcıların yaklaşık yarısı öğrencilerin okula getirdiği harçlıklarının birbirinden farklı olduğunu belirtmiştir. %34,10'u ise harçlık tutarlarının kısmen benzer olduğunu ifade ederken %9,10'u harçlık tutarının birbirine benzer olduğunu ifade etmiştir.
-  Katılımcıların %60,70'i ailelerin gelir düzeyi arttıkça çocuklarının eğitimine ayırdıkları miktardan da kısmen arttığını belirtmişlerdir. Ancak katılımcıların %23,10'u ise ailelerin gelir seviyesi artsa bile eğitime önem verilmediğini ifade etmişlerdir.
-  Eğitim ortamlarında fırsat eşitliğine sahip olmayan öğrencilerin akranlarından hangi açıdan farklılık gösterdiği konusunda katılımcıların en fazla belirttiği hususlar akademik başarı, okula karşı ilgi, okula uyum, okula devam durumu ve akran ile olan iletişimleridir.
-  MEB'in eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için öncelikli yapması gerekenler konusunda katılımcıların en fazla belirttiği hususlar dersanelere ihtiyaç duyulmayacak eğitim ortamının inşa edilmesi, öğrenci yeteneklerini geliştirebilecek eğitim ortamlarının oluşturulması, teknolojik alt yapı ve donatımının iyileştirilerek standart hale getirilmesi ve okullara arasındaki farkın en aza indirilmesi sağlanmalıdır.
-  Katılımcıların yaklaşık %40'ı eğitim içerikleri ve çıktılarını çocukların yetenek, karakter ve ilgilerine göre düzenlenerek fırsat eşitliğinin sağlanabileceğini ifade etmişlerdir.
-  Katılımcıların %73,10'u öğretmenlerin eğitim öğretim ortamlarında aynı fırsatlara sahip olmadığını ifade ederken %6,50'si aynı fırsatlara sahip olduğunu ifade etmiştir.
-  Katılımcıların %75'i bütün öğretmenlerin yönetici olmak için aynı fırsata sahip olmadığını ifade ederken %8,70'i aynı fırsatlara sahip olduğunu ifade etmiştir.
-  Öğretmenlerin yönetici olmak için fırsat eşitliğine sahip olmak için öncelikli yapması gerekenler konusunda katılımcıların en fazla belirttiği hususlar liyakate dayalı bir seçim

sisteminin olması, mülakatın kaldırılması, yönetici atama puanlarının nesnel ve herkesin sahip olabileceği kriterlere göre düzenlenmesi, MEB dışı yapıların atama sürecine dahil olmasının engellenmesi olarak ifade edilmiştir.



Katılımcıların %63,70'i öğretmenlik kariyer basamaklarının fırsat eşitsizliğine neden olduğunu ifade ederken %22,50'si ise fırsat eşitsizliğine neden olmadığını ifade etmiştir.



Katılımcıların %63,10'u öğretmenlerin kendi aralarında kadrolu, sözleşmeli, ücretli gibi farklı istihdam şekillerinin olmasının öğrenciler açısından fırsat eşitsizliği meydana getirdiğini düşünürken %18'i eşitsizlik meydana getirmediğini belirtmiştir.



Katılımcıların %81,80'i proje okullarına öğretmen seçimleri yapılırken fırsatların bütün öğretmenler açısından eşit olmadığını belirtirken %2,50'si ise eşit olduğunu ifade etmiştir.

## GENEL BİLGİLER



## GENEL BİLGİLER

### Araştırmanın Amacı




Bu araştırmanın amacı; eğitim öğretim ortamlarında fırsat eşitliğine yönelik öğretmen, eğitim yöneticileri ve eğitim çalışanlarının görüş ve önerileri belirlemektir.

Bu genel amaç çerçevesinde aşağıda yer alan sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır.


- A. Öğrenciler açısından eğitim ve öğretim ortamlarında fırsat eşitliğine yönelik öğretmen, eğitim yöneticileri ve eğitim çalışanlarının düşünceler nelerdir?
  - Coğrafi şartlar,
  - Toplumsal şartlar,
  - Eğitim içerikleri,
  - Ekonomik şartlar ve
  - Genel öneriler açısından düşünceler nelerdir?
- B. Öğretmenler açısından eğitim ve öğretim ortamlarında fırsat eşitliğine yönelik öğretmen, eğitim yöneticileri ve eğitim çalışanlarının düşünceler nelerdir?

## Yöntem ve Uygulama




 Bu raporun hazırlanmasında tarama yöntemi kullanılmıştır. Mevcut durumun var olan haliyle ortaya konulması amaçlanmıştır.




 Verilerin toplanmasında ilgili literatür taranarak geliştirilmiş olan anket formu kullanılmıştır. Ankette, eğitim öğretim ortamlarında fırsat eşitliği durumuna öğretmen ve öğrenci açısından incelenmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede anket formu toplam 28 maddeden oluşan kapalı uçlu sorudan oluşmaktadır.



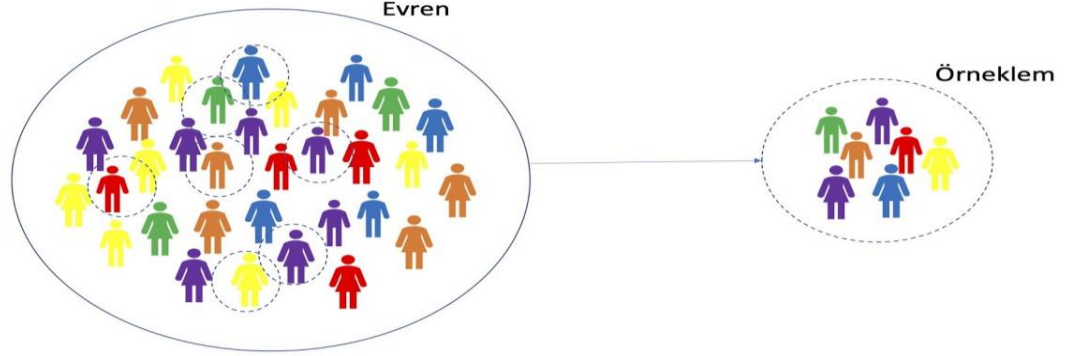
 Anket tüm Türkiye’de görev yapan eğitim paydaşlarına (öğretmen, eğitim yöneticisi, eğitim çalışanı vb.) online uygulanmıştır. 11342 kişi ankete katılmıştır.



 Anketteki sayısal verilerin analizi için frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Nicel verilerde güven aralığı %95 olarak belirlenmiştir.



## Örneklem



Örneklem güven aralığı %95 güvenirlilik +/-%2,5 hata payı olarak belirlenmiştir. Örneklemeye ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Değişkenler		%
Cinsiyet	Kadın	35,9
	Erkek	64,1
Kıdem	1-5	1,3
	6-10	7
	11-15	14
	16-20	16,6
	21 ve üzeri	61,1
Görev Unvanı	Öğretmen	85,4
	Müdür	4,8
	Müdür Yrd.	7,5
	Eğitim çalışanı	1,5
	Akademisyen	0,8
Okulun Bulunduğu Bölge	İl merkezi (Büyükşehir Kapsamında)	35,3
	İl merkezi	20,8
	İlçe merkezi	35,9
	Belde/Kasaba	2,9
	Köy	5,2

## Öğretmenlerin görev yaptığı il dağılımı

İl	N	%	İl	N	%
Adana	394	3,47	İzmir	427	3,76
Adıyaman	72	0,64	Kahramanmaraş	261	2,30
Afyonkarahisar	121	1,07	Karabük	35	0,31
Ağrı	9	0,08	Karaman	51	0,45
Aksaray	72	0,64	Kars	35	0,31
Amasya	77	0,68	Kastamonu	75	0,66
Ankara	765	6,74	Kayseri	240	2,12
Antalya	473	4,17	Kırkkale	58	0,51
Ardahan	2	0,02	Kırklareli	35	0,31
Artvin	49	0,43	Kırşehir	51	0,45
Aydın	217	1,91	Kilis	28	0,25
Balıkesir	266	2,34	Kocaeli	294	2,59
Bartın	86	0,76	Konya	536	4,73
Batman	16	0,14	Kütahya	70	0,62
Bayburt	23	0,21	Malatya	100	0,88
Bilecik	68	0,60	Manisa	103	0,90
Bingöl	19	0,16	Mardin	16	0,14
Bitlis	14	0,12	Mersin	406	3,58
Bolu	63	0,55	Muğla	179	1,58
Burdur	63	0,55	Muş	12	0,10
Bursa	492	4,34	Nevşehir	159	1,40
Çanakkale	152	1,34	Niğde	47	0,41
Çankırı	35	0,31	Ordu	172	1,52
Çorum	98	0,86	Osmaniye	124	1,09
Denizli	138	1,21	Rize	63	0,55
Diyarbakır	19	0,16	Sakarya	233	2,06
Düzce	37	0,33	Samsun	308	2,71
Edirne	51	0,45	Siirt	2	0,02
Elazığ	142	1,25	Sinop	40	0,35
Erzincan	23	0,21	Sivas	105	0,92
Erzurum	89	0,78	Şanlıurfa	63	0,55
Eskişehir	149	1,32	Şırnak	7	0,06
Gaziantep	427	3,76	Tekirdağ	210	1,85
Giresun	75	0,66	Tokat	152	1,34
Gümüşhane	14	0,12	Trabzon	263	2,32
Hakkâri	2	0,02	Tunceli	2	0,02
Hatay	252	2,22	Uşak	68	0,60
İğdır	5	0,04	Van	28	0,25
Isparta	103	0,90	Yalova	56	0,49
İstanbul	907	7,99	Yozgat	54	0,47
			Zonguldak	100	0,88
			<b>11342</b>	<b>100</b>	

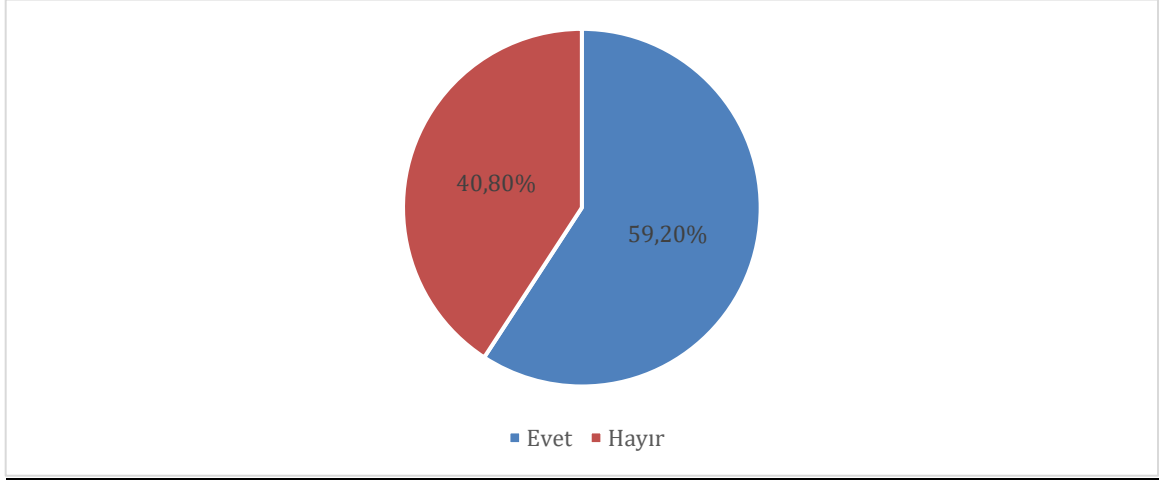
## BULGULAR




### Genel bulgular

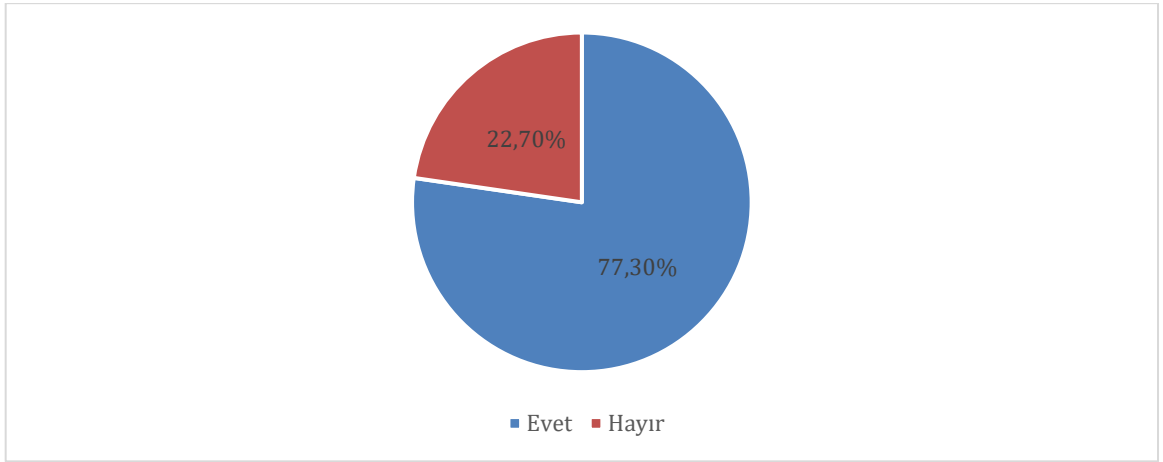
Bu bölümde katılımcıların okullarında ücretli öğretmenin görev yapıp yapmadığı, okulda tekli eğitim yapılıp yapılmadığı, sınıf mevcudu, ailelerin gelir ve eğitim düzeyine yönelik bulgulara yer verilmiştir. Bulgular ankette yer alan sorulara göre düzenlenmiştir.


#### Okulunuzda ücretli öğretmen görev yapıyor mu?



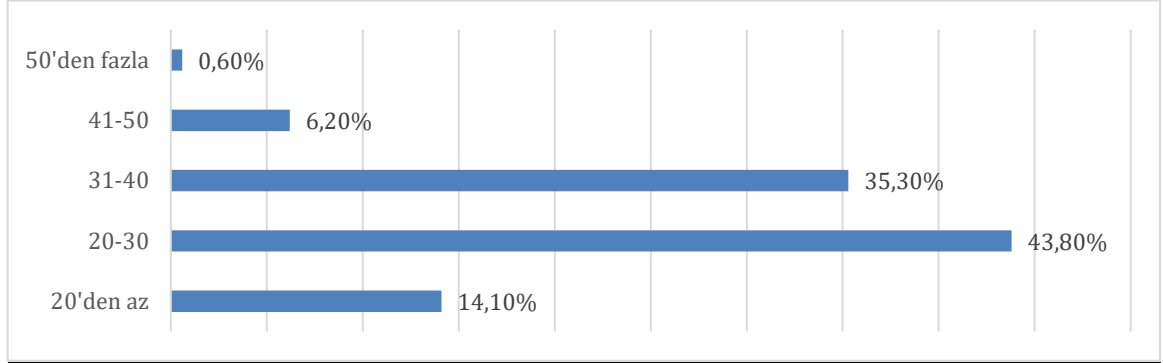
 Katılımcıların %59,20'si okullarında ücretli öğretmenin görev yaptığını ifade ederken %40,80'i ise görev yapmadığını belirtmiştir.


#### Okulunuz tekli eğitim yapıyor mu?



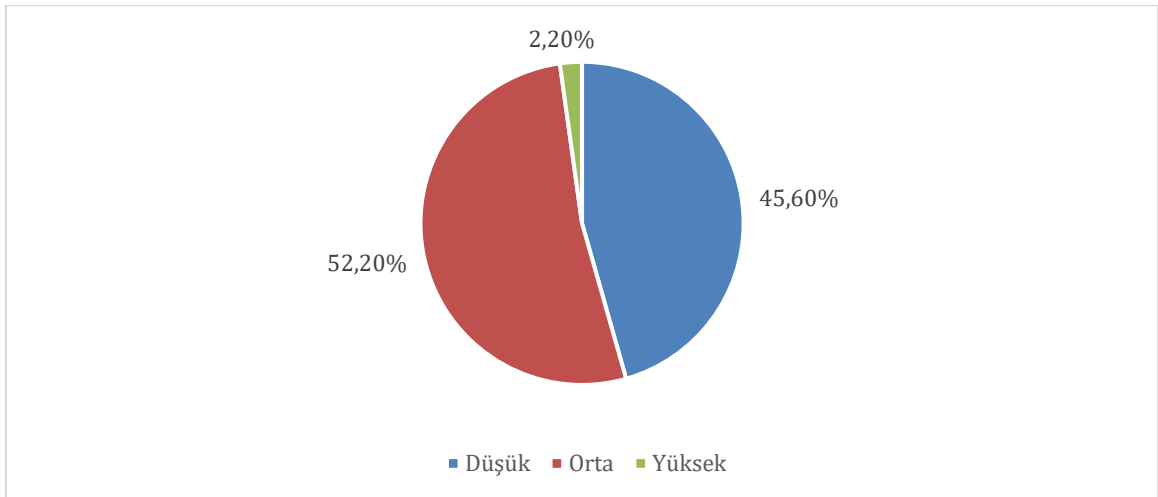
 Katılımcıların %77,30'u okullarında tekli eğitim yapıldığını ifade etmişlerdir.


Görev yaptığınız okulda ortalama sınıf mevcudu kaç kişiden oluşmaktadır?



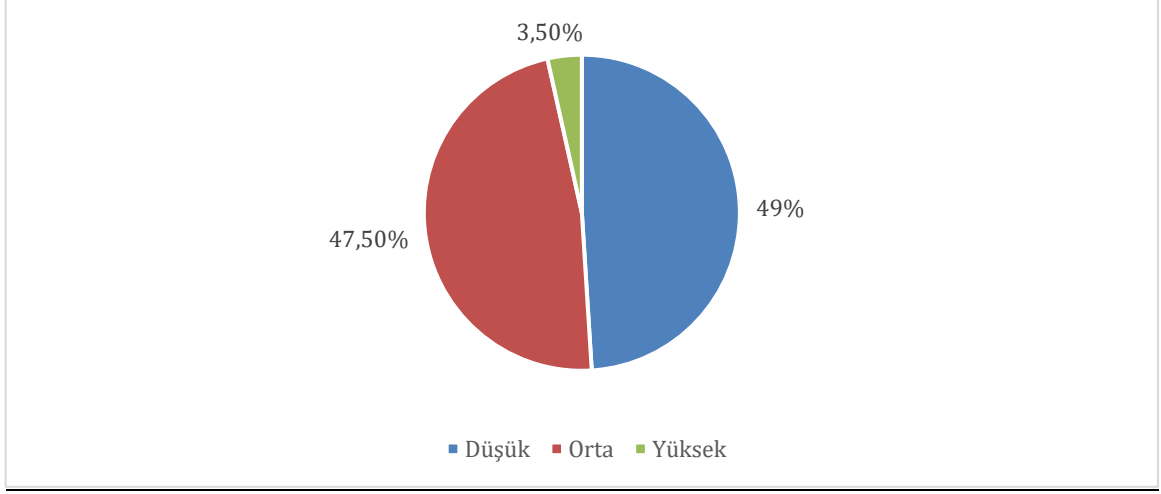
 Katılımcıların %43,80'i sınıflarında 20-30 arasında, %35,30'u ise 31-40 arasında öğrenci bulunduğunu ifade etmiştir. %14,10'u 20'den az öğrenci olduğunu belirtirken %6,20'si ise 41-50 arasında öğrenci olduğunu ifade etmiştir.


Okulunuzdaki öğrencilerin ailelerinin gelir durumunu nasıl tanımlarsınız?



 Katılımcıların yaklaşık yarısı okullarındaki öğrencilerin ailelerinin gelir durumunun orta düzeyde olduğunu belirtirken %45,60'ı ise düşük olduğunu belirtmiştir.

*Okulunuzun çevresindeki velilerin genel olarak eğitim seviyesini nasıl tanımlarsınız?*



 Katılımcıların yaklaşık yarısı okullarındaki öğrencilerin ailelerinin eğitim seviyesinin düşük düzeyde olduğunu belirtirken %47,50'si ise orta düzeyde olduğunu belirtmiştir.

## Öğrenciler Açısından Eğitim ve Öğretimde Fırsat Eşitliği

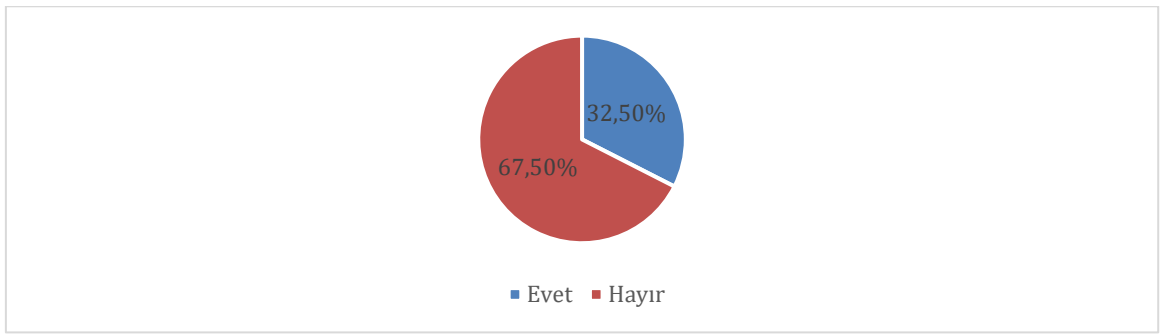
### A. Öğrenciler açısından eğitim ve öğretim ortamlarında fırsat eşitliğine ilişkin bulgular


Bu bölümde, öğrenciler açısından eğitimde fırsat eşitliği coğrafi şartlar, toplumsal şartlar, eğitim içerikleri, ekonomik şartlar ve genel öneriler bağlamında ele alınmış ve bulgular sunulmuştur.

#### Coğrafi Şartlar

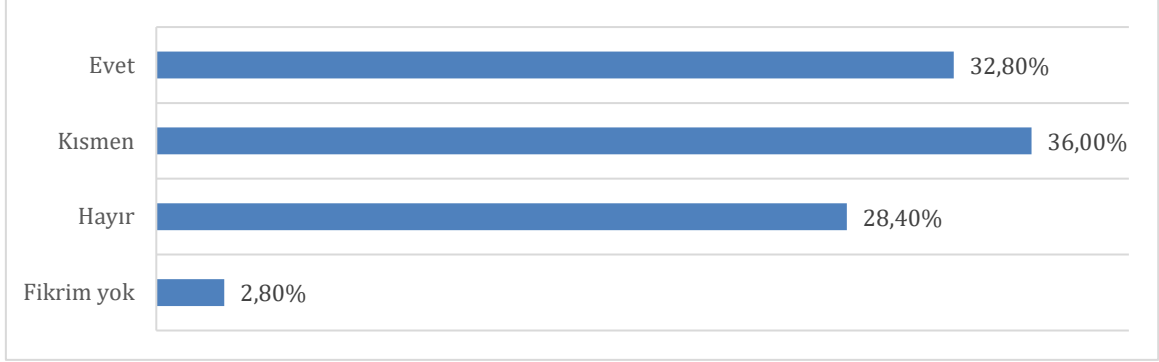
##### a. Coğrafi şartlar açısından eğitimde fırsat eşitliğine yönelik bulgular

*Okulunuzda taşımali eğitim yapılıyor mu?*



 Katılımcıların %67,50'si okullarında taşımali eğitim yapıldığını ifade ederken %32,50'si ise taşımali eğitim yapıldığını belirtmiştir.

Taşıma ile gelen öğrenciler ile taşımının yapıldığı yerleşim yerinde yaşayan öğrenciler arasında eğitim fırsatlarına sahip olma açısından farklılık görüyor musunuz?



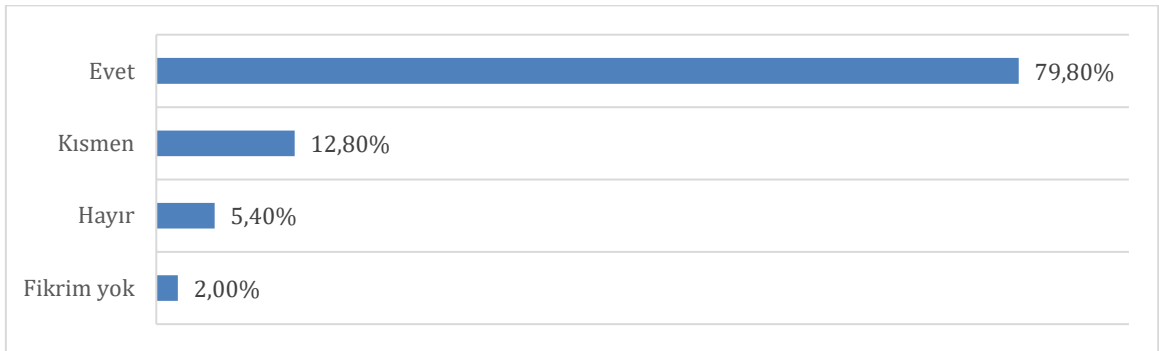
Okullarında taşınmalı eğitim yapıldığını belirten katılımcıların %32,80'i taşıma ile gelen öğrencilerle taşımının yapıldığı yerleşim yerinde yaşayan öğrenciler arasında eğitim fırsatlarına sahip olma açısından fark olduğunu, %36'sı ise kısmen fark olduğunu ifade etmiştir.

Okullarında taşınmalı eğitim yapıldığını belirten katılımcıların %28,40'ı ise fark olmadığını belirtmiştir.

Toplumsal Şartlar

**b. Toplumsal şartlar açısından eğitimde fırsat eşitliğine yönelik bulgular**

Görev yaptığınız okulda kız çocuklarının okullaşma oranının yeterli düzeyde olduğunu düşünüyor musunuz?



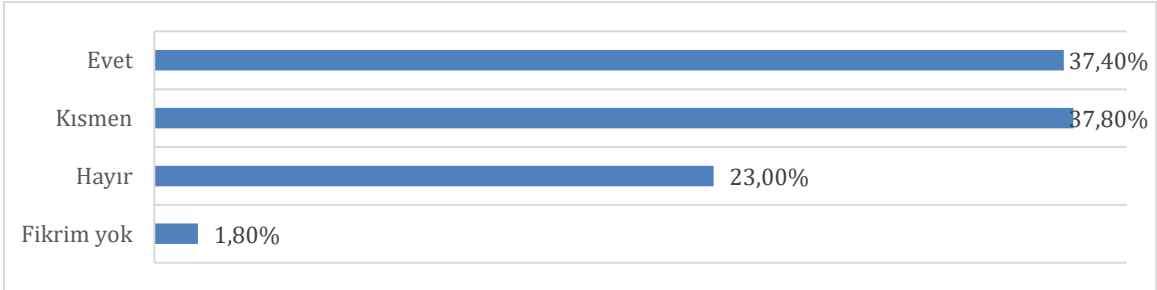
Katılımcıların yaklaşık %80'i okullarında kız çocukların okullaşma oranının yeterli olduğunu, %12,80'i kısmen yeterli olduğunu, %5,40'ı ise yeterli olmadığını belirtmiştir.

Kız çocuklarının eğitimde fırsat eşitliğine sahip olmasının önünde engel olan nedenlere ilişkin bulgular



Kız çocukların okullaşma oranının kısmen yeterli olduğunu ve yeterli olmadığını düşünen katılımcılar, öncelikli olarak ailenin ilgisizliğini kız çocukların eğitimde fırsat eşitliğini sağlamada önlerinde engel olarak görmektedir. Daha sonra sırayla kız çocukların eğitim almasının değersiz görülmesi, erken evlilik, tarımsal faaliyetlere katılım, çocuk işçiliği ve yakın çevrede okulun bulunmaması gelmektedir.

Öğrencinin kardeş sayısının fazla olması fırsat eşitsizliğine neden olduğunu düşünüyor musunuz?

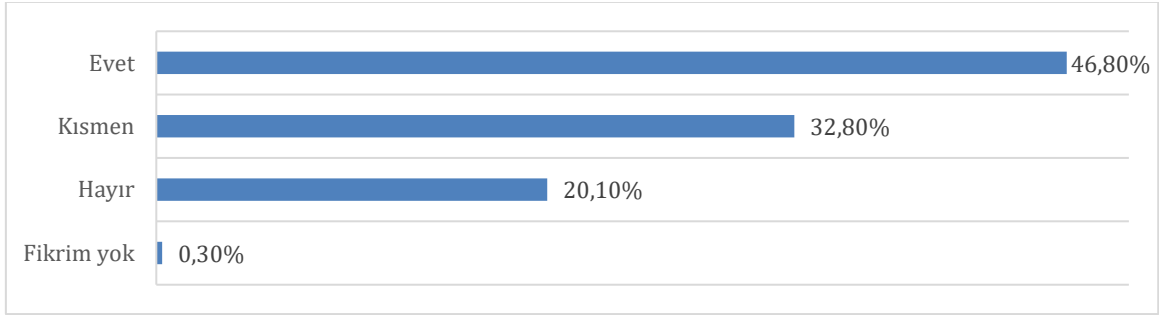



Katılımcıların %37,40'ı öğrencinin kardeş sayısının fazla olmasının eğitimde fırsat eşitsizliği oluşturduğunu, %37,80'i kısmen oluşturduğunu ifade etmiştir. %23'ü ise kardeş sayısının fazla olmasının fırsat eşitsizliği oluşturmadığını belirtmiştir.



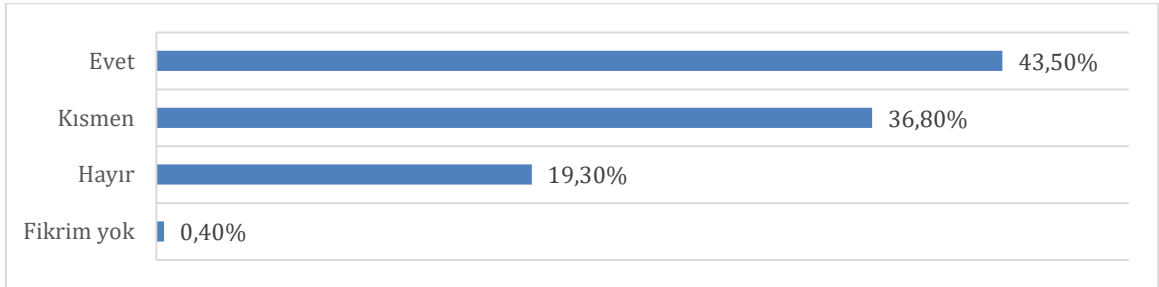
Eğitim İçerikleri**c. Eğitim içerikleri açısından eğitimde fırsat eğitliğine yönelik bulgular**


Okulunuzun teknolojik alt yapısı ortalama olarak diğer okullarla kıyaslandığında yeterli düzeyde mi?

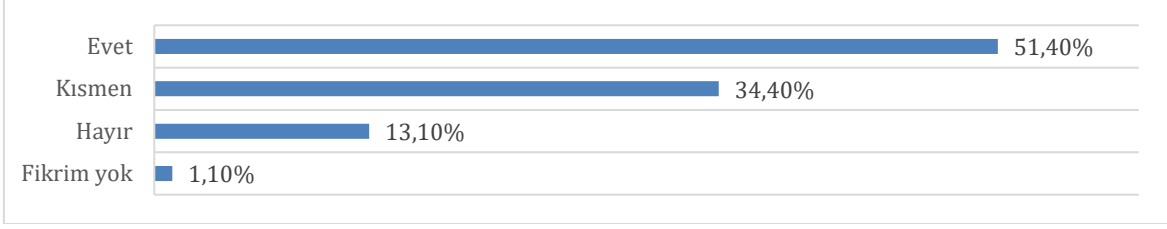



 Katılımcıların %46,80'i kendi okullarının teknolojik alt yapısının ortalama olarak diğer okullarla kıyaslandığında yeterli düzeyde olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %32,80'i kısmen yeterli düzeyde olduğunu ifade ederken %20,10'u ise yeterli olmadığını belirtmiştir.

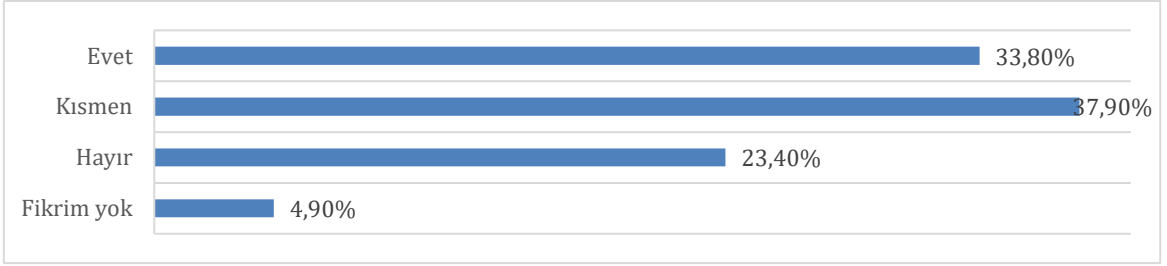
Okulunuzun eğitim donanımı ortalama olarak bulunduğunuz bölgedeki diğer okullarla kıyaslandığında yeterli düzeyde mi?




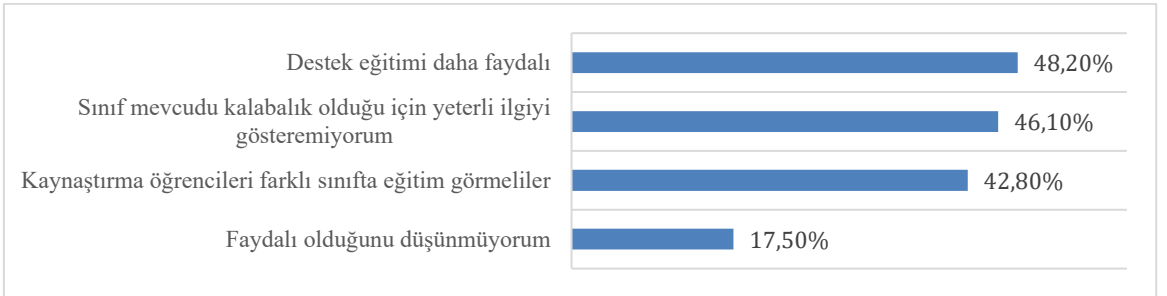
 Katılımcıların %43,50'si kendi okullarının eğitim donanımının ortalama olarak diğer okullarla kıyaslandığında yeterli düzeyde olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %36,80'i kısmen yeterli düzeyde olduğunu ifade ederken %19,30'u ise yeterli olmadığını belirtmiştir.


Dezavantajlı öğrenciler okulunuzun bütün fiziki imkanlarından kolaylıkla yararlanabiliyor mu?

 Katılımcıların %51,40'ı dezavantajlı öğrencilerin okulun bütün fiziki imkânlarından kolaylıkla yararlanabildiğini, %34,4'ü kısmen yararlanabildiğini, %13,10'u ise yararlanamadığını ifade etmiştir.

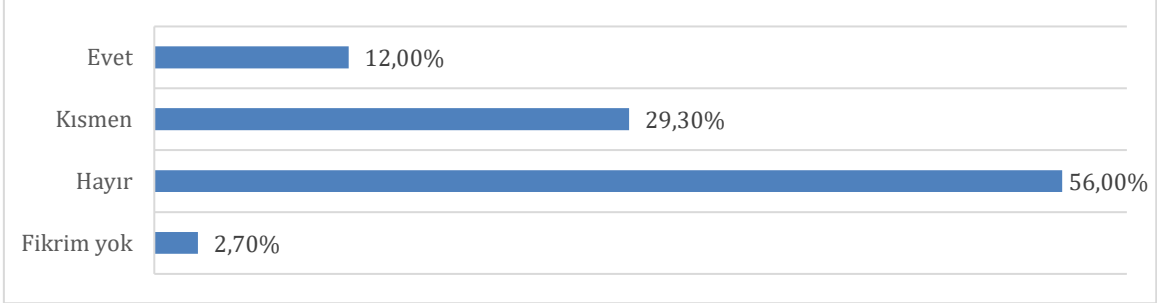
Sınıftaki kaynaştırma eğitimi uygulamaları eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanmasına yardımcı oluyor mu?


 Katılımcıların %33,80'i kaynaştırma eğitimi uygulamalarının eğitimde fırsat eşitliğini sağlamada yardımcı olduğunu, %37,90'ı kısmen yardımcı olduğunu, %23,40'ı ise yardımcı olmadığını ifade etmiştir.

Sınıftaki kaynaştırma eğitimi uygulamalarının eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanmasına yardımcı olmamasının nedenleri

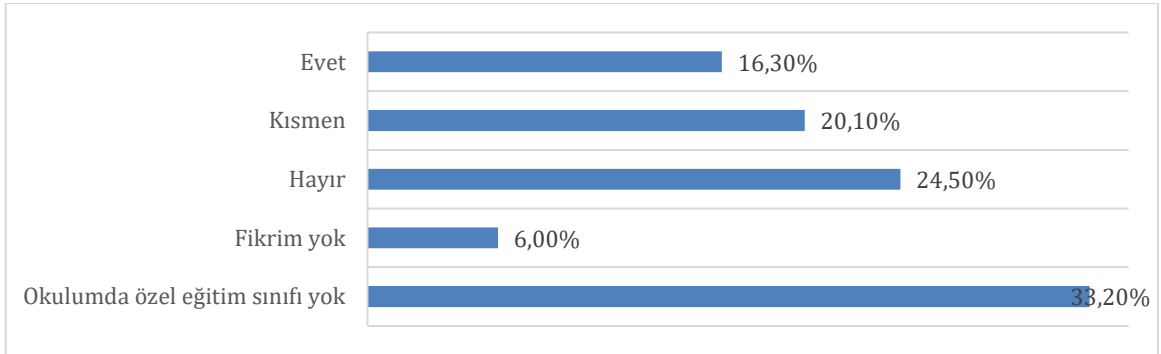
 Kaynaştırma eğitimi uygulamalarının eğitimde fırsat eşitliğini sağlamada yardımcı olmadığını düşünen katılımcıların en fazla vurguladıkları nedenlerin başında destek eğitim uygulamalarının daha faydalı olduğu, sınıf mevcutlarının kalabalık olmasından dolayı kaynaştırma öğrencilerinin yeterli ilgiyi göremedikleri ve kaynaştırma öğrencilerinin yaşlarıyla normal sınıflarda eğitim öğretime devam etmesi olarak ifade edilmiştir.


Özel eğitim ve rehberlik hizmetlerinin her okulda belirli kalite ve standartta verildiğini düşünüyor musunuz?



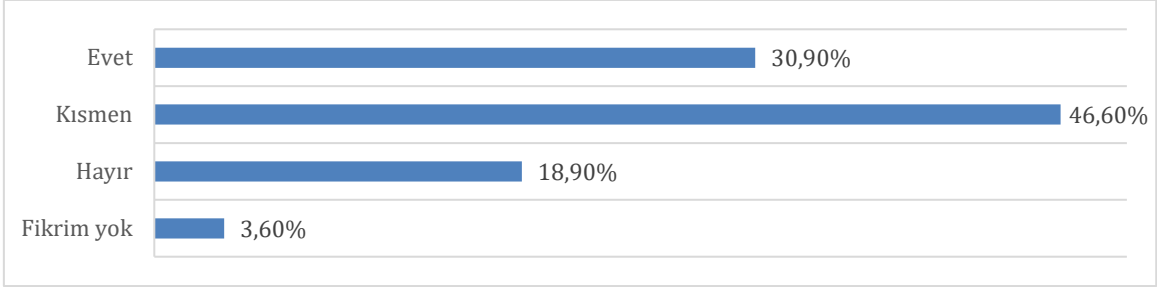
 Katılımcıların yarısından fazlası özel eğitim ve rehberlik hizmetlerinin her okulda belirli kalite ve standartta verilmediğini düşünmektedir. %29,30'u kısmen, %12'si ise belirli kalite ve standartta verildiği düşünmektedir.


Okulunuzdaki özel eğitim sınıfına ait donanımların diğer okullarla aynı düzeyde olduğunu düşünüyor musunuz?



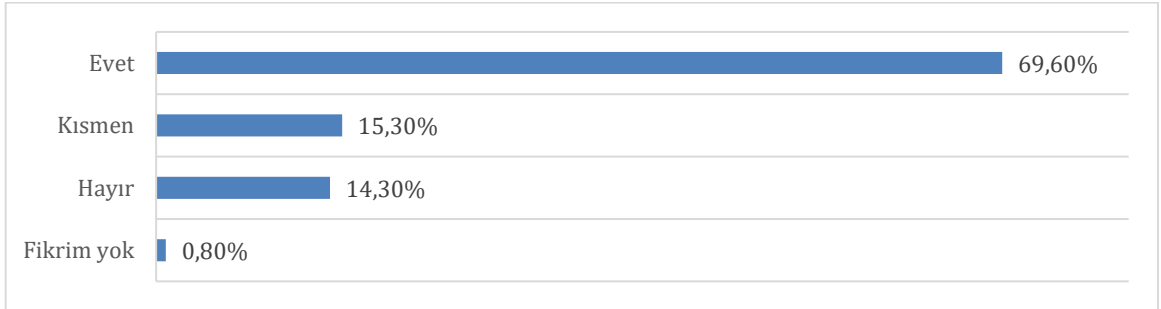
 Katılımcıların %24,50'si okullarındaki özel eğitim sınıfına ait donanımların diğer okullarla aynı düzeyde olmadığını ifade ederken %20,10'u kısmen aynı düzeyde olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %16,30'u ise okullarındaki özel eğitim sınıfına ait donanımların diğer okullarla aynı düzeyde olduğunu belirtmiştir.


Yaygın eğitim faaliyetlerinin eğitimde fırsat eşitliğini sağlayacağını düşünüyor musunuz?



 Katılımcıların %30,90'ı yaygın eğitim faaliyetlerinin eğitimde fırsat eşitliğini sağlayacağını düşünürken %46,60'ı kısmen sağlayacağını düşünmektedir. Katılımcıların %18,90'ı ise yaygın eğitim faaliyetlerinin eğitimde fırsat eşitliğini sağlamayacağını ifade etmiştir.

Okul formasının zorunlu kıyafet olarak kabul edilmesinin öğrenciler arasında fırsat eşitliği sağlayacağını düşünüyor musunuz?



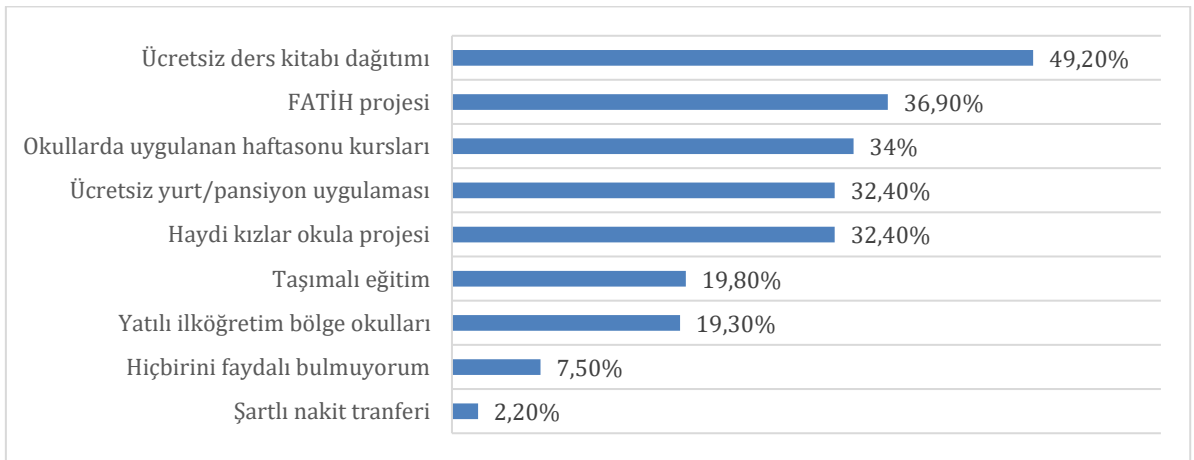
 Katılımcıların %69,60'ı okul formasının zorunlu kıyafet olarak kabul edilmesinin öğrenciler açısından fırsat eşitliği sağlayacağını düşünmektedir.

Okullarda yürütülen DYK kurslarının eğitimde fırsat eşitliği sağlamaya yönelik bulgular

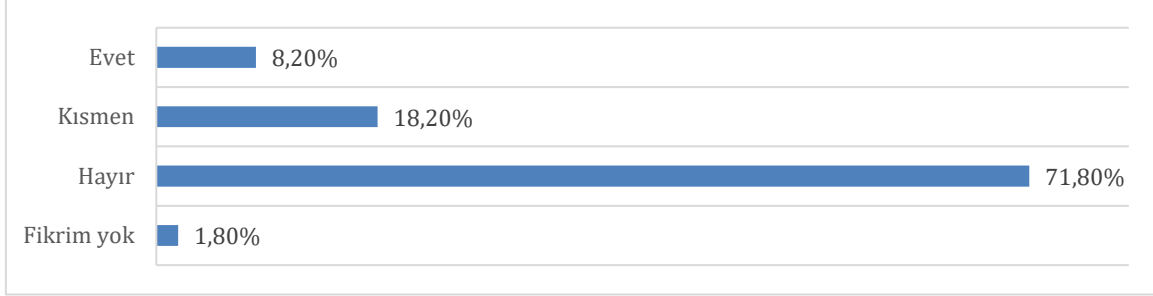
Katılımcıların eğitimde fırsat eşitliği bağlamında DYK için düşünceleri incelendiğinde en çok vurgulanan husus %66,30 ile ücretsiz olması yönüyle eğitimde fırsat eşitliğini sağladığı yönündedir. Bazı katılımcılar ise DYK'ların zorunlu olmadığı için fırsat eşitliği konusunda sağladığı yararı bilemediklerini ifade etmişlerdir.




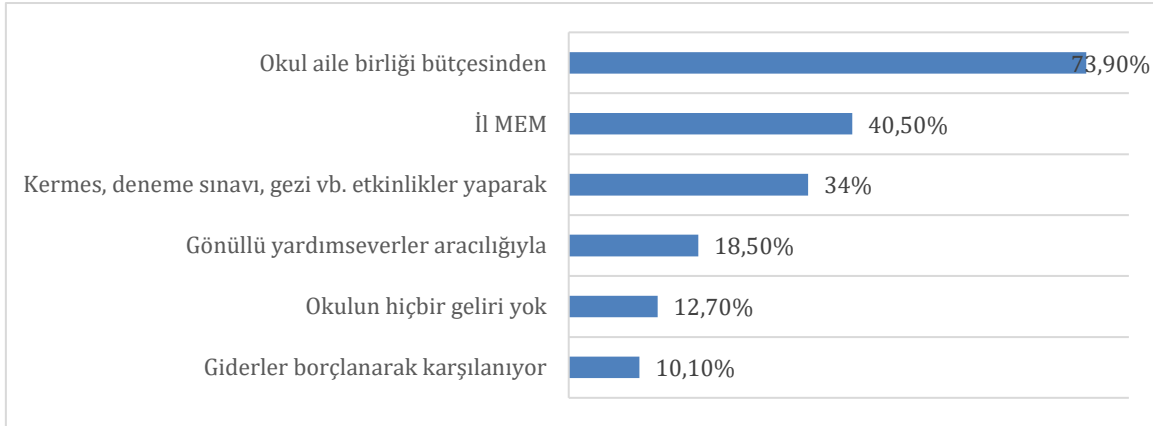
Bazı katılımcılar ise uygulamada bütün dersleri kapsamadığı için fırsat eşitliği konusunda yeterli yararı sağlayamadığını, sınav merkezli yürütülmesinin fırsat eşitliğine katkısı olmayacağını ifade etmişlerdir.


Fırsat eşitliğinin sağlanması amacıyla yürütülen/yürütülmüş projelerden hangisini daha faydalı buluyorsunuz?

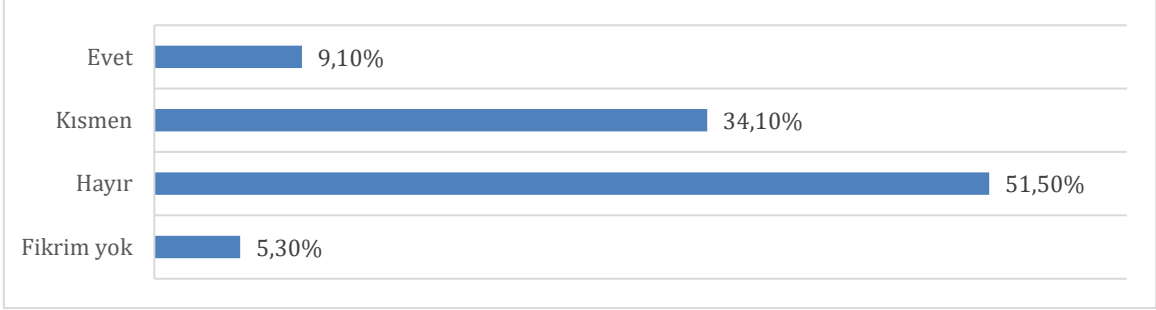
Katılımcılar, fırsat eşitliğinin sağlanması amacıyla yürütülen/yürütülmüş projelerden en çok ücretsiz ders kitabı dağıtımının, FATİH projesinin, okullarda uygulanan hafta sonu kurslarının ücretsiz yurt/pansiyon uygulamasının ve haydi kızlar okula projelerinin eğitimde fırsat eşitliğini sağlamada daha faydalı bulmaktadır.

Ekonomik Şartlar**d. Ekonomik şartlar açısından eğitimde fırsat eşitliğine yönelik bulgular**Okulunuzun bütçesinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

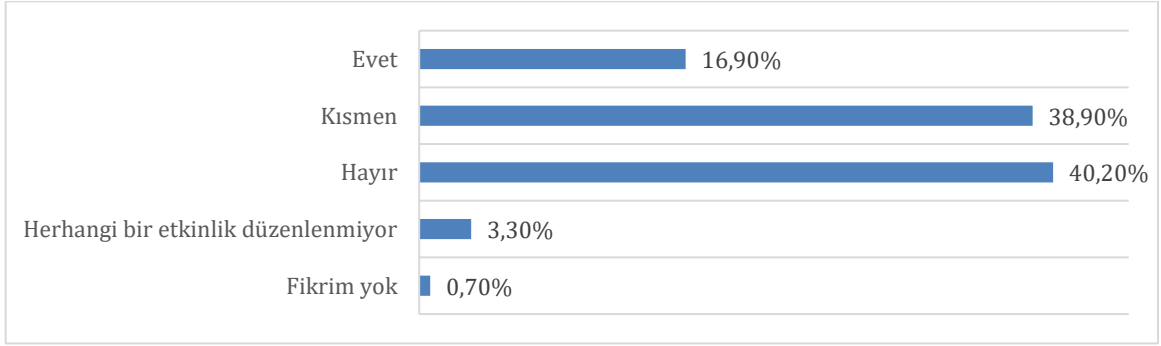
 Katılımcıların %71,80'i okul bütçelerinin yeterli olmadığını düşünürken, %18,20'si kısmen yeterli olduğunu, %8,20'si ise okul bütçelerinin yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

Okulunuzun giderleri nereden/nasıl karşılanıyor?

 Katılımcılar okul giderlerinin nasıl karşılandığına yönelik çoğunlukla okul-aile birliğinden, İl MEM tarafından, kermes, deneme sınavı, gezi vb. etkinlikler yaparak ve gönüllü yardımseverler tarafından karşılandığını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerinizin okula getirdiği harçlık birbirine benzer tutarda mı?


Katılımcıların yaklaşık yarısı öğrencilerin okula getirdiği harçlıklarının birbirinden farklı olduğunu belirtmiştir. %34,10'u ise harçlık tutarlarının kısmen benzer olduğunu ifade ederken %9,10'u harçlık tutarının birbirine benzer olduğunu ifade etmiştir.

Okulunuz bir etkinlik düzenlediğinde (gezi, piknik, sinema, tiyatro vb.) bütün öğrencileriniz bu etkinliğe katılabiliyor mu?

Katılımcıların %40,20'si okullarında düzenlenen gezi, piknik, sinema, tiyatro vb. etkinliklere bütün öğrencilerin katılmadığını ifade ederken %38,90'u ise kısmen katılabildiğini belirtmiştir. Katılımcıların %16,90'ı ise öğrencilerinin okulda düzenlenen etkinliklere katılabildiğini vurgulamışlardır.

Size göre ailelerin bütçe dağılımında eğitime ayrılan pay için fırsat eşitliği sağlanıyor mu?

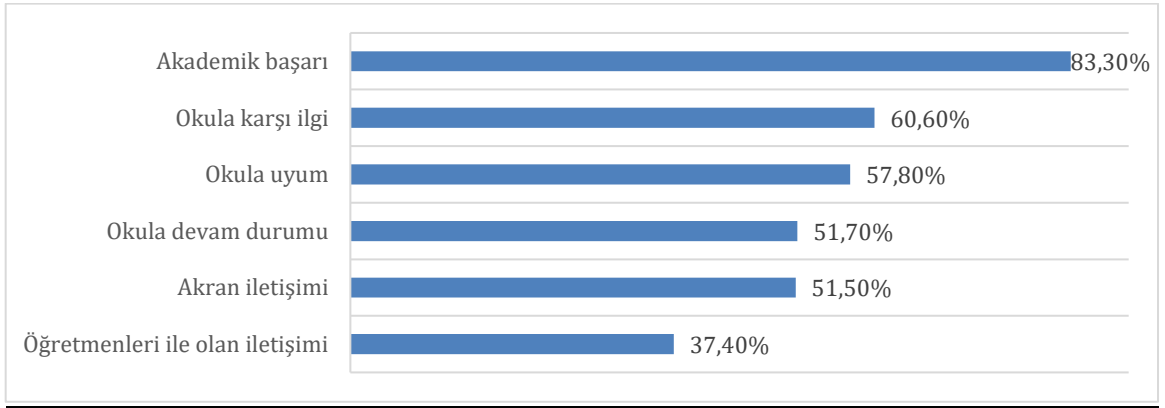
<u>Düşünceler</u>	<u>%</u>
Kısmen, gelir düzeyi arttıkça eğitime ayrılan kısım da artıyor	60,70
Hayır, gelir seviyesi artsa bile eğitime önem verilmiyor	23,10
Hayır, her şey tamamlandı bir eğitim mi kaldı!	7,30
Evet, eğitim meselesi ailenin gelirlerinden eşit miktarda pay alıyor	4,70
Fikrim yok	4,20


 Katılımcıların %60,70'i ailelerin gelir düzeyi arttıkça çocuklarının eğitimine ayırdıkları miktardan da kısmen arttığını belirtmişlerdir. Ancak katılımcıların %23,10'u ise ailelerin gelir seviyesi artsa bile eğitime önem verilmediğini ifade etmişlerdir.

### Genel Öneri ve Düşünceler

#### **e. Genel öneriler ve düşünceler açısından eğitimde fırsat eşitliğine yönelik bulgular**


Size göre, eğitim ortamlarında fırsat eşitliğine sahip olmayan öğrenciler hangi açıdan farklılık gösterir?



 Eğitim ortamlarında fırsat eşitliğine sahip olmayan öğrencilerin akranlarından hangi açıdan farklılık gösterdiği konusunda katılımcıların en fazla belirttiği hususlar akademik başarı, okula karşı ilgi, okula uyum, okula devam durumu ve akran ile olan iletişimleridir.

Size göre MEB, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için öncelikli olarak hangisini yapmalıdır?

Sıra no	Düşünceler	%
1.	Dershanelere ihtiyaç olmayan bir eğitim ortamı inşa etmeli	43,80
2.	Öğrencilerin yeteneklerini en üst noktaya getirebilecekleri ortamlar oluşturulmalı	41,40
3.	Teknolojik alt yapı ve malzeme donatımını standartlaştırmalı	38
4.	Eğitime ayrılan bütçenin arttırılmasını sağlamalı	37,30
5.	Daha fazla öğretmen istihdam etmeli	25,10
6.	Okul sayısını arttırmalı	23,10
7.	Gönderilen bütçenin okullara nüfusları oranında eşit dağıtımını yapmalı	20,50
8.	Devamsızlığın önüne geçmeli	15
9.	Okullaşma oranını arttırmalı	14,60
10.	Okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmalı	12,80
11.	Öğretmenlerin uzun süre bir bölgede çalışmalarını sağlayabilmeli	5,50
12.	Ücretsiz ders kitabı dağıtımı	4,20
13.	Şartlı nakit transferi	0,70

 MEB'in eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için öncelikli yapması gerekenler konusunda katılımcıların en fazla belirttiği hususlar dershanelere ihtiyaç duyulmayacak eğitim ortamının inşa edilmesi, öğrenci yeteneklerini geliştirebilecek eğitim ortamlarının oluşturulması, teknolojik



alt yapı ve donatımının iyileştirilerek standart hale getirilmesi ve okullara arasındaki farkın en aza indirilmesi sağlanmalıdır.



Ayrıca eğitime ayrılan bütçenin artırılması, daha fazla öğretmen istihdam edilmesi, okul sayısının artırılması ve ödeneklerin okulların öğrenci mevcuduna göre dağıtılması öğretmenler tarafından sıklıkla vurgulana diğer noktalardır.

*Aşağıdakilerden öncelikli olarak hangisine müdahale edersek fırsat eşitliğini sağlama noktasında daha fazla iş yapmış oluruz?*

Sıra no	Düşünceler	%
1.	Eğitim içerikleri ve çıktılarını çocukların yetenek, karakter ve ilgilerine göre düzenlersek fırsat eşitliğini sağlayabiliriz.	40,40
2.	Toplumun eğitime bakış açısını iyileştirecek bir seferberlik başlatarak yeni bir eğitim kültürü	38,70
3.	Her türlü ekonomik etmene müdahale edip iyileştirmek	13,60
4.	Coğrafi şartlara direk müdahale edemesek bile ona uygun çalışmalar yapmak	6,50
5.	Diğer	0,80

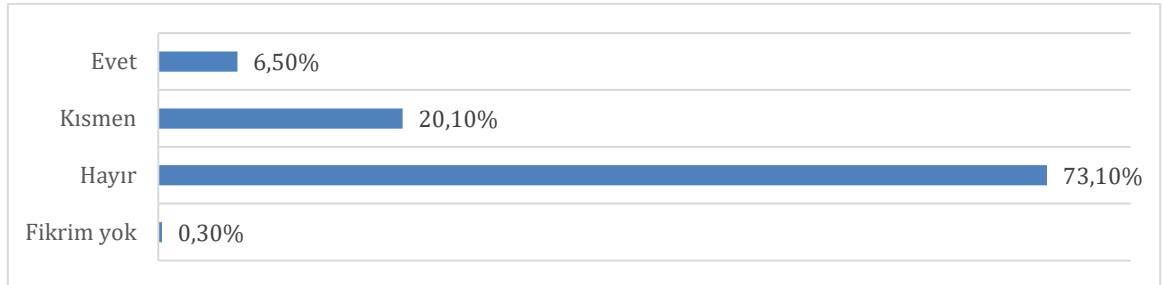


Katılımcıların yaklaşık %40'ı eğitim içerikleri ve çıktılarını çocukların yetenek, karakter ve ilgilerine göre düzenlenerek fırsat eşitliğinin sağlanabileceğini ifade etmişlerdir. Ayrıca yine katılımcıların yaklaşık %40'ı ise toplumun eğitime bakış açısını iyileştirecek bir seferberlik başlatarak yeni bir eğitim kültürü oluşturmanın eğitimde fırsat eşitliğini sağlayabileceğini vurgulamışlardır.

## Öğretmenler Açısından Eğitim ve Öğretimde Fırsat Eşitliği

### B. Öğretmenler açısından eğitim ve öğretim ortamlarında fırsat eşitliğine ilişkin bulgular

*Öğretmenlerin eğitim öğretim ortamlarında aynı fırsatlara sahip olduğunu düşünüyor musunuz?*



Katılımcıların %73,10'u öğretmenlerin eğitim öğretim ortamlarında aynı fırsatlara sahip olmadığını ifade ederken %6,50'si aynı fırsatlara sahip olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların %20,10'u ise kısmen aynı fırsatlara sahip olduğunu vurgulamıştır.

*Bütün öğretmenlerin yönetici olmak için aynı fırsata sahip olduğunu düşünüyor musunuz?*

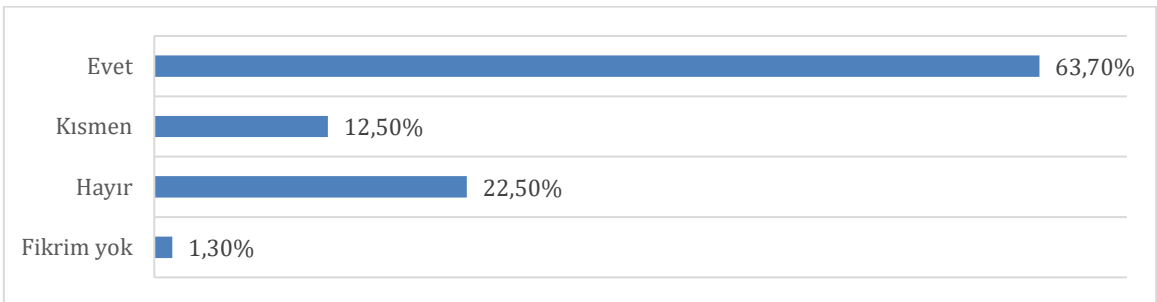
Katılımcıların %75'i bütün öğretmenlerin yönetici olmak için aynı fırsata sahip olmadığını ifade ederken %8,70'i aynı fırsatlara sahip olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların %15,10'u ise kısmen aynı fırsatlara sahip olduğunu vurgulamıştır.

*Cevabınız kısmen veya hayır ise yönetici olmak için hangi fırsatların eşitlenmesi daha yararlı olur?*

Sıra no	Düşünceler	%
1.	Liyakate dayalı bir seçim sistemi olmalı	78,60
2.	Mülakat kaldırılmalı	69,40
3.	Yönetici atama puanları nesnel ve herkesin sahip olabileceği kriterlere göre düzenlenmeli	62,30
4.	MEB dışı yapıların atama sürecine dahil olması engellenmeli	51,90
5.	Mülakat fırsat eşitliğini engellemez	2,30

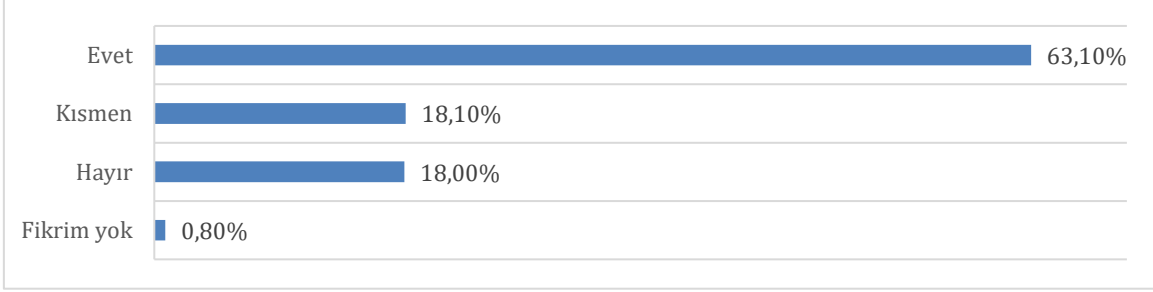


Öğretmenlerin yönetici olmak için fırsat eşitliğine sahip olmak için öncelikli yapması gerekenler konusunda katılımcıların en fazla belirttiği hususlar liyakate dayalı bir seçim sisteminin olması, mülakatın kaldırılması, yönetici atama puanlarının nesnel ve herkesin sahip olabileceği kriterlere göre düzenlenmesi, MEB dışı yapıların atama sürecine dahil olmasının engellenmesi olarak ifade edilmiştir.

*Öğretmenlik kariyer basamaklarının fırsat eşitsizliğine neden olduğunu düşünüyor musunuz?*

Katılımcıların %63,70'i öğretmenlik kariyer basamaklarının fırsat eşitsizliğine neden olduğunu ifade ederken %22,50'si ise fırsat eşitsizliğine neden olmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların %12,50'si ise kısmen eşitsizliğe neden olduğunu belirtmiştir.

Öğretmenlerin kendi aralarında kadrolu, sözleşmeli, ücretli gibi farklı istihdam şekillerinin olmasının öğrenciler açısından fırsat eşitsizliği meydana getirdiğini düşünüyor musunuz?



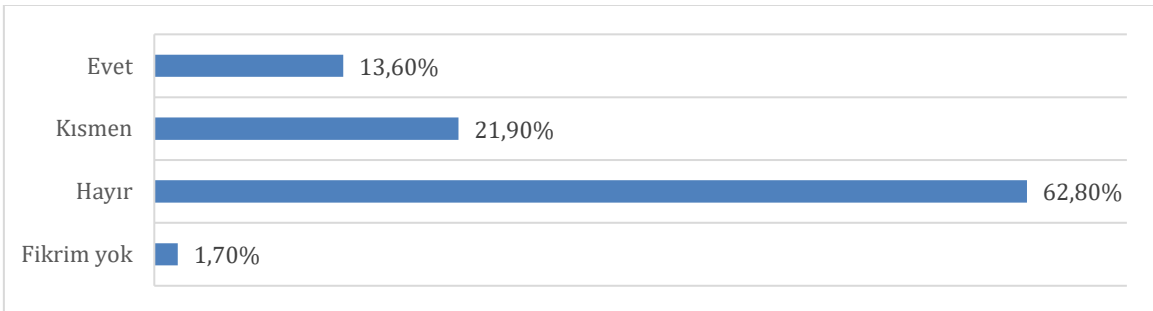
Katılımcıların %63,10'u öğretmenlerin kendi aralarında kadrolu, sözleşmeli, ücretli gibi farklı istihdam şekillerinin olmasının öğrenciler açısından fırsat eşitsizliği meydana getirdiğini düşünürken %18'i eşitsizlik meydana getirmediğini belirtmiştir.

Proje okullarına öğretmen seçimleri yapılırken fırsatların bütün öğretmenler açısından eşit olduğunu düşünüyor musunuz?



Katılımcıların %81,80'i proje okullarına öğretmen seçimleri yapılırken fırsatların bütün öğretmenler açısından eşit olmadığını belirtirken %2,50'si ise eşit olduğunu ifade etmiştir.


Öğretmenler olarak tayin ve atama sürecinde bütün öğretmenlerin aynı fırsatlara sahip olduğunu düşünüyor musunuz?



Katılımcıların %62,80'i tayin ve atama sürecinde bütün öğretmenlerin aynı fırsatlara sahip olmadığını düşünürken %13,60'ı ise aynı fırsatlara sahip olduğunu düşünmektedir.

*Tayin ve atama sürecinde bütün öğretmenlerin aynı fırsatlara sahip olmamasının nedenleri*

Sıra no	Düşünceler	%
1.	Tayin isteme durumlarında bütün okulların normlarının tam ilan edilmemesi	33,20
2.	Proje okullarına öğretmen seçim sisteminin adil olmaması	18,20
3.	Sıra tayinlerin çalışmaması	12,60
4.	Görevlendirme esasına dayanan atamaların olması	12,20
5.	<u>Hepsi</u>	23,80

 Katılımcıların çoğunluğu tayin ve atama sürecinde bütün öğretmenlerin aynı fırsatlara sahip olmamasının nedenlerinden en fazla vurgulanan hususlar tayin isteme durumlarında bütün okulların normlarının tam ilan edilmemesi ve proje okullarına öğretmen seçim sisteminin adil olmaması olarak ifade etmiştir. Ayrıca sıra tayinlerinin çalışmaması ve görevlendirme esasına dayanan atamaların olması diğer nedenler olarak ifade edilmiştir. Katılımcıların %23,80'i ise bunların hepsinin tayin ve atama sürecinde bütün öğretmenlerin aynı fırsatlara sahip olmamasının nedenleri olduğunu vurgulamıştır.